

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЛІСОВОГО
ТА САДОВО-ПАРКОВОГО
ГОСПОДАРСТВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський національний університет садівництва
Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра лісового господарства

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЛІСОВОГО ТА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

УМАНЬ
ВПЦ «Візаві»
2022

181
184
186

88

90

14

7

ВІТЕНКО В.А.	СТРУКТУРА ПІДРОСТУ В НАСАДЖЕННЯХ 7 КВАРТАЛУ НДП «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ.	153
ІВАЩЕНКО І.Є.	ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ДЕКОРАТИВНОЇ ОЦІНКИ ВИДУ <i>THUJA</i> <i>PLICATA</i> DONN EX D. DON	156
ІЛЬЧЕНКО Л.А., КОПЩИН О.О.	ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ТА СТАН НАСАДЖЕНЬ ВУЛИЦЬ ПОЛОВИЦЬКОЇ ТА СТОЛЯРОВА (М. ДНІПРО).	158
КОДЖЕБАШ А. В.	ТОПІАРНІ ФОРМИ РОСЛИН У ПАРКОВИХ НАСАДЖЕННЯХ ДВАДЦЯТОГО СТОЛІТТЯ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОПРИДНІПРОВСЬКОЇ ВИСОЧИННОЇ ОБЛАСТІ	161
КОЛДАР Л.А.	ВИДИ РОДУ <i>CERCIS</i> L. У КОМПОЗИЦІЙНИХ НАСАДЖЕННЯХ НДП «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ	164
КОШЕЛЮК А.І., ПУШКА І.М.	ПРОЕКТ СТВОРЕННЯ ПАРКУ «СОКІЛ» В МІСТІ УМАНЬ	168
МАЗУРЕНКО В.Д., ВЕГЕРА Л.В.	ПРЕДСТАВНИКИ РОДУ <i>ROBINIA</i> L. В УКРАЇНІ	170
МЕДВЕДСЬВ А. О., БАЛАБАК А.Ф.	ХЕНОМЕЛЕС ЯПОНСЬКИЙ (<i>CHAENOMELES JAPONICA</i> (THUMB) LINDL EX SPACH) — ВИСОКОДЕКОРАТИВНА РОСЛИНА В ОЗЕЛЕНЕННІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	172
ПОЛІЩУК В.В., КАЛЮЖНА Л.В.	ОЦІНЮВАННЯ ЦИБУЛИН ІНТРОДУКОВАНИХ СОРТІВ ТЮЛЬПАНА (<i>TULIPA</i> L.) ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	175
ПУШКА І.М.	ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗЕЛЕНОГО ПРОСТОРУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ НАСЕЛЕННЯ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	177

УДК 625.77:630*181

ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ТА СТАН НАСАДЖЕНЬ ВУЛИЦЬ
ПОЛОВОЦЬКОЇ ТА СТОЛЯРОВА (М. ДНІПРО)

ІЛЬЧЕНКО Л.А., к. с.-г. н., доцент
КОПЦІН О.О., магістрант

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Одним із найбільш ефективних шляхів покращення життя в містах, здатних поліпшити повітря, оздоровити мікроклімат, зменшити рівень шуму, знизити температуру повітря і водночас збагатити архітектурно-художній облік споруд, є вуличне озеленення. Дослідження складу дендрофлори та її комплексна оцінка в насадженнях вулиць і магістралей, у зв'язку зі зміною клімату та загостренням екологічної ситуації, залишаються злободенними для науковців різних міст нашої країни.

Дослідниками Л. М. Тимошенко, Р. М. Федьком [1] проаналізовано зелені насадження шести центральних вулиць м. Лубен Полтавської області, а також розроблено основні заходи для покращення їх загального стану та видової різноманітності, що включають, зокрема, підбір стійких видів і форм деревних і кущових рослин. Р. Б. Дудин, Т. М. Левусь, М. М. Фітак [2] не тільки повідомили про найпоширеніші та найстійкіші до пошкодження деревні породи вуличних насаджень центральної частини м. Хмельницького, а й висвітлили низку умов для усунення факторів, що знижують життєздатність зростаючих рослин. Т. О. Бойко [3, с. 71] констатувала, що саме, деревні рослини вуличних насаджень м. Херсона набато частіше пошкоджуються збудниками стовбурових і кореневих гнилей.

Дніпровськими фахівчинями було [4, 5] визначено таксономічний склад придорожніх деревних насаджень вул. Ю. Савченка, пр. С. Нігояна та відповідно оцінено їх життєвий стан як пошкоджений та ослаблений. Зокрема, під час обстеження насаджень першої вулиці виявлено відхилення щодо їх розвитку: нахил стовбура, асиметричність крони, кількість сухих гілок понад 30%.

травми стовбура і крони, видимі сліди пошкодження
хворобами [4, с. 93].

Аналіз наведених літературних джерел показав, що вуличні та
паркові насадження являються досить чутливими до дії
факторів чинників урбоєкосистем. Тому питання формування
якісного озеленення та перспективи його подальшого існування є
актуальними і в умовах сьогодення. В зв'язку з цим, нами було
визначено обстеження деревних та чагарникових рослин вулиць
Половицької та Столярова в центральній частині м. Дніпра. Уваги
присвячували наступні показники: видова належність, кількість
рослин та фітосанітарний стан.

В насадженнях вулиці Половицької визначено двох
представників родини Мальвових (*Malvaceae*) – липу великолисту
(*Platanus platyphyllos*) та липу серцелисту (*Tilia cordata*), два види з
родини Вербових (*Salicaceae*) – тополю чорну (*Populus nigra*) і
тополю білу (*Populus alba*). Зафіксовано також дерева гіркокаштану
середземного (*Aesculus hippocastanum*) та айланту найвищого (*Ailanthus
altissima*), що належать відповідно до родин Гіркокаштанових
(*Hippocastanaceae*) та Симарубових (*Simaroubaceae*), вони
класифікуються як інтродуценти. Варто зазначити, що чорна тополя
представлена тільки одним екземпляром, айлант найвищий – двома.
Родина Вангутта (*Spiraea vanhouttei*) виявилася єдиним видом
рослин серед досліджуваної дендрофлори вказаної вулиці.

До складу насаджень другого об'єкта входять наступні породи:
тополя біла (*Populus alba*, родина *Salicaceae*), клен гостролистий
(*Acer platanoides*, родина *Sapindaceae*), береза повисла (*Betula
pendula*, родина *Betulaceae*), ялина звичайна (*Picea abies*, родина
Pinaceae) та ялівець віргінський (*Juniperus virginiana*, родина
Juniperaceae). Стан листяних порід здебільшого задовільний. Хвойні
рослини характеризуються більш пригніченим станом.

Тополя біла (*Populus alba*) є домінантною породою в озелененні
вулиць Половицької, так і вул. Столярова, її частка становила
відповідно 34,6 % та 52,4 % від загальної кількості рослин.

Загалом щодо фітосанітарного стану насаджень обох вулиць можна сказати наступне: є механічні пошкодження різної стадії та характеру (6 % і 20% відповідно) , а також фіксуються дупла та ураження лишайниками. Відзначимо, що вищезгадані вуличні насадження потребують проведення санітарно-оздоровчих заходів, удосконалення агротехніки утримання та висаджування нових екземплярів з врахуванням особливостей умов зростання. Бажано урізноманітнити видовий склад деревних та чагарникових рослин, особливо представників голонасінних, шляхом залучення декоративних та стійких до забруднення атмосферного повітря форм.

Список використаних джерел

1. Тимошенко Л. М., Федько Р. М. Вікові дерева у складі вуличних насаджень міста Лубен. Науковий вісник НЛТУ України. 2018, т. 28, № 7. С. 66–69. DOI: <https://doi.org/10.15421/40280714>.
2. Дудин Р. Б., Левусь Т. М., Фітак М.М. Стан вуличних насаджень центральної частини міста Хмельницького. Науковий вісник НЛТУ України. 2016, т. 26, № 1. С. 41–45. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_1/7.pdf.
3. Бойко Т.О. Фітосанітарний стан зелених насаджень міста Херсон. Науковий вісник НЛТУ України. 2020, т. 30, № 4. С. 67–72. DOI: <https://doi.org/10.36930/40300412>.
4. Іванченко О. Є. Таксономічний склад та життєвий стан деревних насаджень вул. Ю. Савченка м. Дніпро. Питання біоіндикації та екології. 2018. Вип. 23, № 2. С. 80-96. DOI: <https://doi.org/10.26661/2312-2056/2018-23/2-06>.
5. Бессонова В. П., Іванченко О. Є. Оцінка видового різноманіття та життєвого стану придорожніх насаджень пр. С. Нігояна м. Дніпро. Питання біоіндикації та екології. 2019. Вип. 24, № 1. С. 36-56. DOI: <https://doi.org/10.26661/2312-2056/2019-24/1-03>.

УДК 625.77:630*181

**ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ТА СТАН НАСАДЖЕНЬ ВУЛИЦЬ
ПОЛОВИЦЬКОЇ ТА СТОЛЯРОВА (М. ДНІПРО)**

**ІЛЬЧЕНКО Л.А., к.с.-г. н., доцент КОПІЦІН О.О., магістрант
Дніпровський державний аграрно-економічний університет**

Одним із найбільш ефективних шляхів покращення життя в містах, здатних поліпшити повітря, оздоровити мікроклімат, зменшити рівень шуму, знизити температуру повітря і водночас збагатити архітектурно-художній облік споруд, є вуличне озеленення. Дослідження складу дендрофлори та її комплексна оцінка в насадженнях вулиць і магістралей, у зв'язку зі зміною клімату та загостренням екологічної ситуації, залишаються злободенними для науковців різних міст нашої країни.

Дослідниками Л. М. Тимошенко, Р. М. Федьком [1] проаналізовано зелені насадження шести центральних вулиць м. Лубен Полтавської області, а також розроблено основні заходи для покращення їх загального стану та видової різноманітності, що включають, зокрема, підбір стійких видів і форм деревних і кущових рослин. Р. Б. Дудин, Т. М. Левусь, М. М. Фітак [2] не тільки повідомили про найпоширеніші та найстійкіші до пошкоджень деревні породи вуличних насаджень центральної частини м. Хмельницького, а й висвітлили низку умов для усунення факторів, що знижують життєздатність зростаючих рослин. Т. О. Бойко [3, с. 71] констатувала, що, саме, деревні рослини вуличних насаджень м. Херсона набагато частіше пошкоджуються збудниками стовбурових і корневих гнилей.

Дніпровськими фахівчинями було [4, 5] визначено таксономічний склад придорожніх деревних насаджень вул. Ю. Савченка, пр. С. Нігояна та відповідно оцінено їх життєвий стан як пошкоджений та ослаблений. Зокрема, під час обстеження насаджень першої вулиці виявлено відхилення щодо їх розвитку: нахил стовбура, асиметричність крони, кількість сухих

гілок понад 30%, механічні травми стовбура і крони, видимі сліди пошкодження шкідниками і хворобами [4, с. 93].

Аналіз наведених літературних джерел показав, що вуличні та магістральні насадження являються досить чутливими до дії специфічних чинників урбоекосистем. Тому питання формування вуличного озеленення та перспективи його подальшого існування є пріоритетними і в умовах сьогодення. В зв'язку з цим, нами було зроблено обстеження деревних та чагарникових рослин вулиць Половицької та Столярова в центральній частині м. Дніпра. Уваги заслуговували наступні показники: видова належність, кількість особин та фітосанітарний стан.

В насадженнях вулиці Половицької визначено двох представників родини Мальвових (Malvaceae) – липу великолисту (*Tilia platyphyllos*) та липу серцелисту (*Tilia cordata*), два види з родини Вербових (Salicaceae) – тополю чорну (*Populus nigra*) і тополю білу (*Populus alba*). Зафіксовано також дерева гіркокаштану звичайного (*Aesculus hippocastanum*) та айланту найвищого (*Ailanthus altissima*), що належать відповідно до родин Гіркокаштанових (Hippocastanaceae) та Симарубових (Simaroubaceae), вони класифікуються як інтродуценти. Варто зазначити, що чорна тополя представлена тільки одним екземпляром, айлант найвищий – двома. Спірея Вангутта (*Spiraea vanhouttei*) виявилася єдиним видом чагарників серед досліджуваної дендрофлори вказаної вулиці.

До складу насаджень другого об'єкта входять наступні породи: тополя біла (*Populus alba*, родина Salicaceae), клен гостролистий (*Acer platanoides*, родина Sapindaceae), береза повисла (*Betula pendula*, родина Betulaceae), ялина звичайна (*Picea abies*, родина Pinaceae) та ялівець віргінський (*Juniperus virginiana*, родина Cupressaceae). Стан листяних порід здебільшого задовільний, проте, потребує контролю щодо двох перших видів. Хвойні екземпляри характеризуються більш пригніченим станом і вимагають належного догляду.

Тополя біла (*Populus alba*) є домінантною породою в озелененні як вул. Половицької, так і вул. Столярова, її частка становила відповідно 34,6% та 52,4% від загальної кількості рослин, що обстежувалися.

Загалом щодо фітосанітарного стану насаджень обох вулиць можна сказати наступне: є механічні пошкодження різної стадії та характеру (6% і 20% відповідно) , а також фіксуються дупла та ураження лишайниками.

Відзначимо, що вищезгадані вуличні насадження потребують проведення санітарно-оздоровчих заходів, удосконалення агротехніки утримання та висаджування нових екземплярів з врахуванням особливостей умов зростання. Бажано урізноманітнити видовий склад деревних та чагарникових рослин, особливо представників голонасінних, шляхом залучення декоративних та стійких до забруднення атмосферного повітря форм.

Список використаних джерел:

1. Тимошенко Л. М., Федько Р. М. Вікові дерева у складі вуличних насаджень міста Лубен. Науковий вісник НЛТУ України. 2018, т. 28, № 7. С. 66–69. DOI: <https://doi.org/10.15421/40280714>.
2. Дудин Р. Б., Левусь Т. М., Фітак М.М. Стан вуличних насаджень центральної частини міста Хмельницького. Науковий вісник НЛТУ України. 2016, т. 26, № 1. С. 41–45. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2016/26_1/7.pdf.
3. Бойко Т.О. Фітосанітарний стан зелених насаджень міста Херсон. Науковий вісник НЛТУ України. 2020, т. 30, № 4. С. 67–72. DOI: <https://doi.org/10.36930/40300412>.
4. Іванченко О. Є. Таксономічний склад та життєвий стан деревних насаджень вул. Ю. Савченка м. Дніпро. Питання біоіндикації та екології. 2018. Вип. 23, № 2. С. 80-96. DOI: <https://doi.org/10.26661/2312-2056/2018-23/2-06>.
5. Бессонова В. П., Іванченко О. Є. Оцінка видового різноманіття та життєвого стану придорожніх насаджень пр. С. Нігояна м. Дніпро. Питання біоіндикації та екології. 2019. Вип. 24, № 1. С. 36-56. DOI: <https://doi.org/10.26661/2312-2056/2019-24/1-03>.